

T.C.
ANAYASA
2. Bölüm

Esas No: 2015/12002
Karar No: 2019/
Karar Tarihi: 23.10.2019

ANAYASA MAHKEMES N N 23/10/2019 TAR HL VE 2015/12002 SAYILI
KARARI (B REYSEL BA VURU)

(2709 S. K. m. 5, 17, 19, 36) (5271 S. K. m. 160, 223) (5237 S. K. m. 86, 94, 256) (2559 S. K. m. 13, 16) (6216 S. K. m. 50) (ANY. MAH. 12.12.2018 T. 2014/19426 E.) (ANY. MAH. 18.09.2013 T. 2012/969 E.) (ANY. MAH. 09.05.2018 T. 2014/15253 E.) (ANY. MAH. 17.07.2014 T. 2013/293 E.) (ANY. MAH. 17.09.2013 T. 2012/752 E.) (ANY. MAH. 06.01.2015 T. 2013/3924 E.) (ANY. MAH. 18.11.2015 T. 2013/6576 E.) (ANY. MAH. 16.07.2014 T. 2013/6319 E.) (ANY. MAH. 16.09.2015 T. 2013/4668 E.) (ANY. MAH. 24.01.2018 T. 2014/6526 E.) (ANY. MAH. 07.06.2018 T. 2014/8875 E.)

*** ncelemekte oldu unuz karar Resmi Gazete'de yayımlanmamı olup kararlambilgibankasi.anayasa.gov.tr adresinden alınmı tır.

K NC BÖLÜM

KARAR

HIDIR KANAK BA VURUSU

Ba vuru Numarası: 2015/12002

Karar Tarihi: 23/10/2019

Ba kan: Engin YILDIRIM

Üyeler: Recep KÖMÜRCÜ

Celal Mümtaz AKINCI

Rıdvan GÜLEÇ

Yıldız SEFER NO LU

Raportör: Sinan ARMA AN

Ba vurucu: Hıdır KANAK

Vekili: Av. Nil ÖZSOY D NDAR

I. BA VURUNUN KONUSU

1. Ba vuru, kolluk tarafından toplumsal olaylara yapılan müdahale sırasında ba vurucunun yaralanması ve bu olayla ilgili olarak etkili bir soru turma yürütülmemesi

nedeniyle insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının ihlal edildi i iddiasına ili kindir.

II. BA VURU SÜREC

2. Ba vuru 13/7/2015 tarihinde yapılmı tır.

3. Ba vuru, ba vuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmu tur.

4. Komisyonca ba vurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmi tir.

5. Bölüm Ba kanı tarafından ba vurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmi tir.

6. Ba vuru belgelerinin bir örne i bilgi için Adalet Bakanlığı na (Bakanlık) gönderilmi tir. Bakanlık, görü bildirmi tir.

7. Ba vurucu, Bakanlık görü üne kar ı beyanda bulunmu tur.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Genel Bilgiler

8. Ba vuru formu ve ekleri ile Ulusal Yargı A ı Bili im Sistemi (UYAP) aracılı ıyla temin edilen belgelere göre ilgili olaylar özetle öyledir:

9. Ba vurucu 1985 do umludur ve olay tarihinde Ata ehir Belediyesinde ta eron bir irket bünyesinde temizlik i çisi olarak çalı maktadır.

10. Çe itli sendika ve meslek odaları birliklerinin 2014 yılındaki 1 Mayıs ı Bayramı'nı Taksim Meydanı'nda kutlama talebi stanbul Valili i tarafından kabul edilmemi ve bu grupların söz konusu alanda toplantı yapmasına izin verilmemi tir. Bu kapsamda 1/5/2014 tarihinde stanbul'un i li ilçesinde bir alı veri merkezi yakınında zamanla sayısı artan gösterici grubun yürüyü ünü önlemek için kolluk tarafından birtakım tedbirler alınmı tır.

11. Kolluk tarafından düzenlenen 1/5/2014 tarihli tutana a göre tedbir alınan alanda önce kırk ki ilik bir grup toplanmı ; daha sonra bunlara 50 ki ilik, ellerinde Emek Partisi flamaları bulunan grup katılmı tır. Bu ki ilerin slogan atmaya ba lamasından sonra yüzleri maskeli, ellerinde üzerinde ESP yazılı flamalar bulunan yakla ık 20 ki ilik grup toplanan kalabalı a katılarak polis bariyerine do ru yürüyü e geçmi tir. Üç kez yapılan "Da ılın." ikazına söz konusu gösterici grup ta , cam bilye ve havai fi ek atarak kar ılık vermi tir. Bunun üzerine kolluk, önlem aldı ı alan çevresinde sayıları iki yüzü bulan kalabalı ı da ıtmak amacıyla toplumsal olaylara müdahale aracından (TOMA) su sıkılmak suretiyle toplulu a müdahale etmi tir. Kollu un tespitine göre müdahale esnasında gösterici grup yo un ekilde fiziki saldırılarını devam ettirmi ve çöp konteynerlerini devirerek cadde üzerinde barikat kurmu tur. Müdahalenin devamında gösterici grup Zincirlikuyu istikametinde ara sokaklara kaçarak da ılmı tır. Tutana a göre saat 09.30'da ilk grubun toplanmasıyla ba layan polis müdahalesi, saat 10.45'e kadar devam etmi tir.

12. Ya anan olaylarda müdahalenin gerçekleşti i alanda bulunan ba vurucu, kolluk tarafından yakalanmı tir. Yakalanan ba vurucu, Çevik Kuvvet otobüsüne bindirilerek önce hakkında hastaneden adli rapor aldırılmı ; daha sonra Ku tepe Polis Merkezine götürülmü tür.

13. Ba vurucu hakkında düzenlenen i li Hamidiye Etfal E itim ve Ara tırma Hastanesinin 1/5/2014 tarihli (saat 15.41) raporuna göre a a ıdaki bulgulara ula ılmı tır:

"Darp edilen hastanın sa göz altında yaklaşık 1 cm lik kesi ve 4 cm abrazyon mevcut. Her iki hemitoraksta hassasiyeti mevcut. Solunum sesleri do al. Geri kalan fiziki muayenesi rahat. Hayati tehlikesi olmayan hastanın durumunu bildirir geçici hekim raporudur."

14. Ba vurucu adli muayene sonrası gözaltında tutuldu u polis merkezinde ba a rısı ikâyeti nedeniyle yeniden aynı hastaneye götürülmü tür. Ba vurucu hakkında 1/5/2014 tarihinde saat 22.09'da yeniden adli muayene raporu düzenlenmi tir. Rapor sonucu u ekildedir:

"Geli GKS 15 bilinç açık oryante koopere hastada yapılan muayenede sa göz altı 1x2 cm ekimoz, sa göz altında yaklaşık 1 cm kesi (suture edilmi), sol femur anteriorda 1x1 cm kızarıklık mevcut. Hasta göz klini ine konsulte edildi. Beyin BT çekildi. Fraktür yok, kanama yok, shift yok. Hastada ba ka patolojik bulguya rastlanmadı. Hayati tehlike yok. Durumu belirtir geçici hekim raporudur. "

B. Ba vurucu Aleyhinde Yürütülen Adli Soru turma Süreci

15. Ba vurucuyla beraber toplamda yakalanan iki ki i hakkında genel güvenli in kasten tehlike sokulması, 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyü leri Kanunu'na muhalefet etme suçlarından adli soru turma açılmı tır.

16. Ba vurucunun gözaltına alınmasına ili kin olayı anlatan 1/5/2014 tarihli Yakalama Tutana ı'nda; "Da ılın." ekindeki ikaza riayet etmeyen ba vurucunun polise ve sivillere ait araçlara ta atarak zarar vermesi üzerine direncini kıracak ekilde artan nispette zor kullanılarak yakalandı ı, yakalama esnasında yüzünde sıyrıklar oldu unun görüldü ü, üst aramasında herhangi bir suç unsuruna rastlanmadı ı belirtilmi tir. Ayrıca kolluk tarafından düzenlenen 1/5/2014 tarihli Savcı Görü me Tutana ı'nda u tespitlere yer verilmi tir:

"1.5.2014 günü saat:12.30 sıralarında P. Avm önünde meydana gelen 2911 sayılı kanuna muhalefet eden da ılmaları yönündeki ikazlara uymayan polise ve resmi ve sivil otolara ta atarak zarar veren S.Ç. ve Hıdır Kanak isimli ahıslar görevlilerce direnci kırılacak ekilde zor kullanarak yakalanmı , da ılan grup arkasından Büyükdere caddesi üzerinde yapılan kontrolde 52 adet cam bilye 17 adet metal civata (somun), üzerinde HELL yazılı 2 adet 16 lık kullanılmı havai fi ek rampası, 1 adet üzerinde partizan yazılı ve brahim Kaypakkaya resmi bulunan flama, 1 adet HDP yazılı parti bayra ı ve 1 adet D SK Genel- yazılı flama görevli ekiplerce muhafaza altına alınmı , yakalanan ahısların üst aramalarında herhangi bir suç unsuruna rastlanılmamı , gerekli i lemler için polis merkezimize teslim edilmesi ile tahkikata ba lanılmı tır.

..."

17. Kolluk müdahalesinin gerçekleş ti i yerde bulunan alı veri merkezinin kamera görüntüleri izlenerek iki polis memuru tarafından kayıt altına alınmı tır. Buna ili kin 3/5/2014 tarihli tutanakta; görüntü kalitesinin net olmaması, göstericilerin genelinin yüzlerini maske veya örtülerle gizlemi olması sebebiyle kalabalık gösterici grubu içinde ba vurucuya ve S.S. isimli ki iye rastlanmadı ı belirtilmi tir.

18. Ba vurucu, aleyhinde yürütülen soru turma (2014/62799 soru turma numaralı) kapsamında 1/5/2014 tarihinde emniyette susma hakkını kullanarak beyanda bulunmamı tır. 3/5/2014 tarihinde Cumhuriyet savcısına üpheli sıfatıyla avukatının da

katılımıyla ifade vermi tir. Ba vurucu ifadesinde; Ata ehir Belediyesinde temizlik görevlisi olarak çalı tı ını, olay tarihinde teyzesine gitmek amacıyla otobüse bindi ini, Mecidiyeköy'de birtakım olaylar meydana geldi ini gördü ünü, aracın durdu unu, olay yerinden uzakla mak için araçtan indi ini, kesinlikle polis araçlarına ve sivil araçlara zarar verecek bir eylem yapmadı ını bildirmi tir. Ba vurucu ayrıca olay yerinde bulundu u söylenen bilye, civata gibi eylemlerle ilgisinin olmadığını, beraber yakalandı ı S.S. isimli ki iyi tanımadı ını, bu ki iyle bir ilgisi olmadığını, suçlamaları kabul etmedi ini söylemi tir. Ba vurucu, ifadesinin ardından serbest bırakılmı tır.

19. Ba vurucu vekili, Savcılı a hitaben yazdı ı 3/5/2014 tarihli dilekçede ba vurucunun ifadesine ek olarak gözüne darbedildi ini ve gözüne darbe aldı ını söyledi ini belirterek sorumluların cezalandırılmasını istemi tir.

20. stanbul Cumhuriyet Ba savcılı ı tarafından ba vurucu ve beraber yakalandı ı S.S. hakkında 21/5/2014 tarihinde kovu turmaya yer olmadığı na karar verilmi tir. Kararın ilgili kısımları u ekildedir:

"01/05/2014 tarihinde i li ilçesi P. Avm önünde 1 Mayıs ı Bayramı Kutlamaları için biraraya gelerek 2911 Sayılı Yasaya Muhalefet eden, kolluk güçlerine ta ve havai fi ek atan gruba kolluk güçlerince yapılan müdahalelerden sonra üphelilerin i li ilçesi Büyükdere Caddesi yakınlarında kolluk güçlerince yakalanarak,

Haklarında Toplantı ve Gösteri Yürüyü lerine Muhalefet, Görevi Yaptırmamak için Direnme, Genel Güvenli i Kasten Tehlikeye Sokmak suçlarından soru turma evrakı düzenlenmi ise de,

Kolluk memurları tarafından düzenlenen 03/05/2014 tarihli görüntü izleme tutana ı içeri inden;

üphelilerin soru turma konusu suçları i leyen grubun içinde olduklarının tespit edilemedi i,

üphelilerden Hıdır Kanak'ın Mecidiyeköy'de olaylar nedeniyle trafi in durmasından dolayı içinde bulundu u toplu ula ım aracından inmesinden sonra çıkan karı ıklıkta kolluk güçlerince yakalandı ı yolundaki savunmasının aksine,

...

Atılı suçlar nedeniyle üpheliler hakkında kovu turma yapılmasına yer olmadığı na...

(karar verildi.)"

C. Ba vurucunun ikâyeti Nedeniyle Yürütülen Soru turma Süreci

21. Ba vurucu avukatı aracılı ıyla 17/7/2014 tarihinde stanbul Cumhuriyet Ba savcılı ına (Savcılık) yakalanıp gözüne darbedildi ini ve gözüne darbe aldı ını, Mecidiyeköy'de birtakım olaylar meydana geldi ini gördü ünü, aracın durdu unu, olay yerinden uzakla mak için araçtan indi ini, indikten sonra karı ıklı ın ortasında kaldı ını, polisler tarafından tekme ve yumruk atılmak suretiyle gözüne darbedildi ini, götürüldü ü araç içinde de aynı eylemlerin kendisi bayılıncaya kadar devam etti ini belirtmi tir. Bu eylemler nedeniyle hastanede gözünün altına be diki atıldı ını ifade eden ba vurucu, konuldu u araç içinde bulunan S.S.nin olaya ahit oldu unu, götürüldü ü polis merkezindeki görevlilerin i kence suçunu ihbar etmediklerini hatta bu ki ilerinin de kendisine kötü muamelede bulundu unu ve hakaret etti ini iddia etmi tir. Nezarethaneye konulduktan sonra ya adı ı ba ve vücut a rıları nedeniyle ailesi ve avukatının ısrarları üzerine aynı gün saat 21.30 sıralarında hastaneye sevk edildi ini söyleyen ba vurucu sorumlu olan ki ilerden ikâyetçi olmu tur.

22. Savcılık, ikâyet dilekçesi sonrasında ba vurucunun önceki raporları üzerinden -muayene ettirmeksizin- Adli Tıp Kurumundan (ATK) yeniden sa lık raporu aldırmı tır. ATK'nın 8/5/2014 tarihli raporunda, tespit edilen yaralanmanın ki inin ya amını tehlikeye sokmadı ı ve basit tıbbi bir müdahaleyle giderilebilece i belirtilmi tir.

23. Savcılık 2014/62799 numaralı soru turma dosyasının bir örne ini isteyerek dosyaya eklemi tir. Ayrıca ba vurucunun yakalama i lemini gerçekle tiren, polis merkezine götürüldü ü sırada kendisini teslim alan ve yine konuldu u araçta bulunan S.S.yi yakalayıp gözaltına alan polis memurları Cumhuriyet savcısına üpheli sıfatıyla ifade vermi lerdir. Ba vurucuyu yakalayan iki polis memurundan biri olan ve bu i leme ili kin tutanakta imzası bulunan B.M. ifadesinde unları söylemi tir:

"Ben Bayrampa a çevik kuvvet ube müdürlü ünde polis memuru olarak görev yapmaktayım. Mü teki Hıdır Kanak'ın ikayet dilekçesini okudum. Hakkımdaki suçlamayı ö rendim. 1 Mayıs 2014 günü i li ilçesi büyükdere caddesi p. avm önünde mü tekiyi yakaladık. Yakalarken mukavemette bulundu. Orantılı güç kullanıp yakaladık. yakalanmadan önce mü teki Hıdır Kanak bir grup gösterici ile birlikte çevredeki araçları ve bizleri ta ladılar. Araçları zarar gören bir ahısla kavga etti. Bu kavga sırasında yaralandı ını gözledik. Yakalama tutana ına da yazdık. Yakaladıktan sonra herhangi bir fiziki müdahalemiz olmadı. Darp etmedik. Yaralamadık. Suçlamayı kabul etmem. Yakalama tutana ında 3...9 sicil nolu imza bana aittir. "

24. Ba vurucuyu yakalayan di er polis memuru B.B. benzer nitelikte ifade vermi tir. S.S. isimli ki iyi gözaltına alan polis memurları Y.E.Y ve Y.E.G. ifadelerinde ba vurucuyla kar ıla madıklarını, kendisine herhangi bir ekilde vurmadıklarını, kötü muamelede bulunmadıklarını beyan etmi lerdir. Ba vurucuyu götürüldü ü polis merkezinde teslim alan ve ifadesine katılan polis memurları M.A.Ç. ve M.K. verdikleri ifadelerde; ba vurucunun karakola getirildi i sırada hakkında adli muayene raporu düzenlendi ini, gözaltında bulundu u süre içinde kendisine herhangi bir ekilde kötü muamele yapılmadı ını, yanında sürekli ailesinin ve avukatlarının hazır oldu unu, böyle bir durum olsaydı karakolda kamera kaydı yapıldı ından ba vurucunun daha önce ikâyetçi olabilece ini, üzerinden süre geçti i için bu kayıtların silindi ini söylemi lerdir.

25. Ba vurucuyla birlikte gözaltına alınan S.S. isimli ki i de tanık sıfatıyla Cumhuriyet savcısına anlatımda bulunmu tur. fadesi u ekildedir:

"Bende 01/05/2014 tarihinde p. avm civarında çevik kuvvet görevlilerince yakalanıp polis otobüsüne konuldum. İlk ben otobüse alınmı tım. Polislerin bana yönelik herhangi bir kötü muamelesi olmamı tır. Benden sonra mü teki Hıdır kanak'ın otobüse getirdiler. Mü teki otobüse geldi inde yüzünde darp izleri vardı. Otobüsün içerisinde bana ve mü tekiye yönelik herhangi bir hakaret tehdit herhangi bir kötü muamelede bulunmadılar. Daha sonra bizi Ku tepe polis merkezine götürdüler. Polis merkezinde mü teki ile aynı nezarethane de kaldım. Bir üçüncü ki i daha vardı ancak onun ismini hatırlamıyorum. zaten mü tekiyi daha önceden tanı mıyordum. Otobüste tanı tık. Nezarethane de üç gün kadar kaldık. Kaldı ımız süre boyunca polis memurları bize iyi davrandı. Mü tekiye de herhangi bir hakaret tehdit ve kötü muamelede bulunuldu unu görmedim. ilk gözaltına alınd ımı gün mü teki a rılarının oldu unu söylemi ti. Bunun üzerine polis memurları kendisini hastaneye götürdü. Daha sonra ben mü tekinin herhangi bir ikayetinin duymadım. Belki ben uyurken a rıları yükselmi olabilir. Benim olay hakkındaki bilgim ve görgüm bundan ibarettir."

26. Ba vurucunun talebi üzerine Savcılık ayrıca ba vurucunun kayınvalidesi A.Y.yi ve polis merkezinde ba ka bir soru turma için bekleyen avukat D.C. .yi tanık olarak dinlemi tir. Bu ki iler Cumhuriyet savcısına verdikleri ifadelerde ba vurucunun polis merkezinde darbedildi ini gördüklerine ili kin bir beyanda bulunmamı lardır. Tanıklar beyanlarında; ısrar üzerine ba vurucunun hastaneye götürüldü ünü, yemek ve temiz

kiyafet verilmesi taleplerinin görevliler tarafından kabul edilmediğini söylemişlerdir.

27. Ba vurucu, Cumhuriyet savcısına 16/9/2014 tarihinde mü teki sıfatıyla ifade vermiştir. Ba vurucu ifadesinde özetle 1/5/2014 tarihinde teyzesine gitmek üzere bindiği otobüsten indikten sonra arbede ortasında kaldığını, çıkışı yolu ararken polisler tarafından tekme tokat atılıp hakaretler edilerek ve ters kelepçe takılarak gözaltına alındığını, zorla Çevik Kuvvet otobüsüne bindirildiğini söylemiştir. Ba vuruşu için baygınlık geçirdiğini belirten ba vurucu; konulduğu otobüste diğer gözaltına alınanlarla birlikte gezdirilerek bekletildiğini, önce hastaneye, sonra Ku tepe Polis Merkezine götürüldüğünü ifade etmiştir. Polis merkezinde de hakarete uğradığını, akşam 10:00'de ba vurucu nedeniyle yeniden hastaneye götürüldüğünü, sonrasında geri getirildiği nezarethanede üç gün boyunca kaldığını söyleyen ba vurucu olaylar sebebiyle psikolojisinin bozulduğunu, konuşma güçlüğünü ve unutkanlık ya da hafıza kaybı iddia etmiş ve kolluk güçlerinden ikâyetçi olmuştur.

28. Ba vurucunun ikâyetine ili kin olarak yürütülen soru turma sonucunda Savcılık, ifadesi alınan polis memurları (altı kişi) ve A.T. isimli bir polis -toplamda yedi üpheli- hakkında 26/4/2015 tarihinde kovu turmaya yer olmadığına karar vermiştir. Verilen kararın ilgili kısımları ekte ekilmiştir:

"Mü teki Hıdır Kanak vekili Nil Özsoy Dindar 17/07/2014 tarihinde Cumhuriyet Ba savcılığı mızza vermiş oldu u ikayet dilekçesi ve mü tekinin 1 Mayıs 2014 tarihinde tatil olması nedeniyle Profile AVM önünden akrabalarını ziyarete gitmek için belediye otobüsüne bindiğini, otobüsü durduran polis memurlarının mü teki ve yanında bulunan S.S. isimli şahsı otobüsten indirerek gözaltına aldıklarını, mü tekinin polis aracında i kenceye maruz kaldığını, mü tekinin polis merkezinde de i kenceye maruz kaldığını, mü teki hakkında 2911 sayılı Kanuna aykırılıktan adli tahkikat evrakı düzenlendiğini, ancak kovu turmaya yer olmadığına dair karar verildiğini beyan ettiğini,

üpheliler alınan savunmalarında, olay tarihinde P. AVM önünde, izinsiz toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenlenip araçlara zarar verildiğini, kendilerinin göstericilere müdahale ettiğini, gözaltına almak istediklerinde dirençle karşılaşarak tıkların, mü tekinin de dahil olduğu izinsiz gösteri yapan kişilerin dirençlerini kırarak ölçüde güç kullandıklarını, iddia edildiği gibi mü tekiyi dövmediklerini, i kence etmediklerini, mü tekinin gözaltına alınması a masında yaralanmış olduğunu belirterek suçlamayı kabul etmedikleri,

Mü teki ile birlikte gözaltına alınan S.S. de alınan ifadesinde, mü tekinin polis aracında ve karakolda kötü muameleye maruz kalmadığını, gözaltına alınması a masında yaralandığını beyan ettiğini,

Mü tekinin Adli Tıp Kurumu İstanbul İl Müdürlüğünden alınan raporuna göre, basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek nitelikte yaralandığının tespit edildiğini,

Bir örneği evrak içerisine alınan Cumhuriyet Ba savcılığı mızın 2014/62799 Soru turma,2014/37189 karar sayılı soru turma evrakında, Hıdır Kanak ve S.S. hakkında 2918 sayılı Kanuna aykırılık ve kasten genel güvenliğini tehlikeye sokmak suçlarından kovu turmaya yer olmadığına karar verildiğini, gerekçe olarak ta da lın emri verildiğine ve üphelilerin gözaltına alınan kalabalık içerisine, ortaya çıkan karışıklık sebebiyle karışıklığı savunmasının aksine delil elde edilemediğinden kovu turmaya yer olmadığına dair karar verildiğini,

2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun 16.maddesindeki;

...

Düzenlemeleri kapsamında, üpheli polis memurlarının üçüncü şahısların can ve mal güvenliğini tehlikeye atacak şekilde patlayıcı madde atarak yapılan gösteri yürüyüşü

sırasında mü tekiyi gözaltına aldıkları, gözaltına alma sırasında kar ı konulan direnci kırarak ölçüde (basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek nitelikte) güç kullanıldı ı, üphelilerin eylemlerinin, yasa ile verilmi zor kullanma yetkisinin kullanılması ekinde geli ti i, bu nedenle atılı suçun unsurları ile olu madı ı evrak kapsamında anla ılmakla;

üpheliler hakkında atılı suçun unsurları ile olu madı ından 5271 s.CMK.nun 223/2.c maddesi uyarınca kamu adına kovu turmaya yer olmadı ına...," (karar verildi.)

29. Ba vurucunun Savcılık kararına yaptı ı itiraz, stanbul 10. Sulh Ceza Hâkimli inin 4/6/2015 tarihli kararıyla reddedilmi tir. Karar 18/6/2015 tarihinde ba vurucu vekiline tebli edilmis tir.

30. Ba vurucu 13/7/2015 tarihinde bireysel ba vuruda bulunmu tur.

IV. LG L HUKUK

31. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Kasten yaralama" kenar ba lıklı 86. maddesinin ilgili kısımları öyledir:

"(1) Kasten ba kasının vücuduna acı veren veya sa lı ının ya da algılama yetene inin bozulmasına neden olan ki i, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Kasten yaralama fiilinin ki i üzerindeki etkisinin basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması halinde, ma durun ikayeti üzerine, dört aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

(3) Kasten yaralama suçunun;

...

d) Kamu görevlisinin sahip bulundu u nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

...

i lenmesi halinde ikayet aranmaksızın, verilecek ceza yarı oranında artırılır."

32. 5237 sayılı Kanun'un 94. maddesinin (1) numaralı fıkrası öyledir:

"Bir ki iye kar ı insan onuruyla ba da mayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yetene inin etkilenmesine, a a ılanmasına yol açacak davranı ları gerçekle tiren kamu görevlisi hakkında üç yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur."

33. 5237 sayılı Kanun'un "Zor kullanma yetkisine ili kin sınırın a ılması" kenar ba lıklı 256. maddesi öyledir:

"(1) Zor kullanma yetkisine sahip kamu görevlisinin, görevini yaptı ı sırada, ki ilere kar ı görevinin gerektirdi i ölçünün dı ında kuvvet kullanması halinde, kasten yaralama suçuna ili kin hükümler uygulanır."

34. 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun 13. maddesinin ilgili kısımları öyledir:

"Polis,

A) Suçüstü halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan di er hallerde suç i lendi ine veya suçta te ebbüs edildi ine dair haklarında kuvvetli iz, eser, emare veya delil bulunan

üphelileri,

...

E) Polisin kanunlara uygun olarak aldığı tedbirlere karşı gelenleri, direnenleri ve görev yapmasını engelleyenleri,

eylemin veya durumun niteliğine göre; koruma altına alır, uzaklaştırır ya da yakalar ve gerekli kanuni tedbirleri yapar.

...

Yakalanan kişilerin kaçması veya saldırıda bulunmasının önlenmesi bakımından kişinin sağlığına zarar vermeyecek şekilde her türlü tedbir alınabilir.

...

Yakalananlardan,

...

B) Zor kullanılarak yakalananların,

...

Yakalanma anındaki sağlık durumları tabip raporuyla tespit edilir.

..."

35. 2559 sayılı Kanun'un "Zor ve silah kullanma" kenar başlıklı 16. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Polis, görevini yaparken direneniyle karşılaşması halinde, bu direniyi kırmak amacıyla ve kıracak ölçüde zor kullanmaya yetkilidir.

Zor kullanma yetkisi kapsamında, direnmenin mahiyetine ve derecesine göre ve direnenleri etkisiz hale getirecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet, maddî güç ve kanunî araçları gerçekleştirilmesinde silah kullanılabilir.

kinci fıkrada yer alan;

a) Bedenî kuvvet; polisin direnen kişilere karşı veya eylemi üzerinde doğrudan doğruya kullandığı bedenî gücü,

b) Maddî güç; polisin direnen kişilere karşı veya eylemi üzerinde bedenî kuvvetin dışında kullandığı kelepçe, cop, basınçlı ve/veya boyalı su, göz yağı, artııcı gazlar veya tozlar, fizikî engeller, polis köpekleri ve atları ile sair hizmet araçlarını,

ifade eder.

Zor kullanmadan önce, ilgililere direnmeye devam etmeleri halinde doğrudan doğruya zor kullanılacağı ihtar yapılır. Ancak, direnmenin mahiyeti ve derecesi göz önünde bulundurularak, ihtar yapılmadan da zor kullanılabilir.

Polis, zor kullanma yetkisi kapsamında direnmeyi etkisiz kılmak amacıyla kullanacağı araç ve gereç ile kullanacağı zorun derecesini kendisi takdir ve tayin eder. Ancak, toplu kuvvet olarak müdahale edilen durumlarda, zor kullanmanın derecesi ile kullanılacak araç

ve gereçler müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edilir.

36. 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Bir suçun i lendi ini ö renen Cumhuriyet savcısının görevi" kenar ba lıklı 160. maddesi öyledir:

"(1) Cumhuriyet savcısı, ihbar veya ba ka bir suretle bir suçun i lendi i izlenimini veren bir hâli ö renir ö renmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığı na karar vermet üzere hemen i in gerçe ini ara tırmaya ba lar.

(2) Cumhuriyet savcısı, maddî gerçe in ara tırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adlî kolluk görevlileri marifetiyle, üphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve üphelinin haklarını korumakla yükümlüdür."

V. NCELEME VE GEREKÇE

37. Mahkemenin 23/10/2019 tarihinde yapmı oldu u toplantıda ba vuru incelenip gere i dü ünüldü:

A. Ba vurucunun iddiaları ve Bakanlık Görü ü

38. Ba vurucu; ortasında kaldı ı toplumsal olaylar sırasında hiçbir yasa dı ı eylemi olmamasına ve direnmemesine ra men polisler tarafından yumruk ve tekme atılarak yakalanıp gözaltına alındı ını, konuldu u araç içinde de aynı fiziki saldırıların kendisi bayılana kadar devam etti ini, araç içinde dört saat bekletildi ini, götürüldü ü hastanede gözünün alt kısmına be diki atıldı ını belirtmi tir. Gözaltına alındı ı polis karakolunda ailesinin temiz kıyafet ve yiyecek verme taleplerinin reddedilmesi, hakarete u raması ve kendisinin ba a rısı ya amasına ra men ancak ısrar üzerine hastaneye götürülmesi nedeniyle kötü muamele gördü ünü iddia etmi tir. Ba vurucu; ya adı ı bu olaylar nedeniyle yürütülen adli soru turmada polislerin birbirleriyle çeli en beyanlarına üstünlük tanındı ını, eksik inceleme ve ara tırma sonucu kovu turmaya yer olmadığı kararı verilerek gereksiz ve orantısız güç kullanan polislerin cezasız bırakıldı ını, soru turmanın iki yıldan uzun bir sürede tamamlandı ını belirterek Anayasa'nın 17., 19. ve 36. maddelerinde güvence altına alınan haklarının ihlal edildi ini ileri sürmü tür.

39. Bakanlık görü ünde özetle olaya ili kin yargılama süreçleri anlatıldıktan sonra kötü muamele yasa ına dair etkili soru turma yükümlülü ünün bir sonuç yükümlülü ü olmayıp uygun araçların kullanılması yükümlülü ü oldu u hatırlatılarak ba vurucu hakkında stanbul Cumhuriyet Ba savcılı ı tarafından ceza soru turması yürütülüp gözaltına alındı ı ve gözaltı i lemlerinin her a amasında düzenli olarak sa lık muayenesinin yaptırıldı ı belirtilmi tir. Muayenelere ili kin adli raporların hiçbirinde ba vurucunun kötü muameleye tabi tutuldu una dair herhangi bir tıbbi tespiti yer verilmedi i, ayrıca savunma tanıklarından ikisinin beyanının iddia edilen yaralanmalar ve adli raporların içerikleriyle örtü medi i vurgulanmı tir. Bakanlık tarafından Cumhuriyet Ba savcılı ının ayrıntılı inceleme yaparak karar verdi inin yapılacak incelemede gözetilmesi gerekti i ifade edilmi tir.

40. Ba vurucu, Bakanlık görü üne kar ı beyanında ba vuru formundaki iddialarını yinelemi tir.

B. De erlendirme

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

41. Ba vurucu tarafından dile getirilen ikâyetler inceleme yöntemi olarak belirli ba lıklara ayırmayı zorunlu kılmaktadır. Ba vurucu öncelikle gereksiz ve orantısız ekilde güç kullanımına maruz kalarak yaralandı ını, yakalanarak polis aracına konulmasına

ra men fiziki saldırının devam etti ini ileri sürmektedir. Bunun dı ında ba vurucu, gerek araç içinde gerekse polis nezarethanesinde ya adıklarının kötü muamele niteli inde oldu unu iddia etmektedir. Kısaca özetlenen söz konusu ikâyetlerin her birinin özel olarak de erlendirilmesi, olayın sa lıklı bir ekilde ortaya konularak eksiksiz bir inceleme yapılmasının gere idir.

a. Yakalama Sonrasında Darbın Devam Etti i ve Nezarethanedeki Kötü Muamele ddiaları Yönünden

42. Ba vurucu yakalanması sonrasında konuldu u araç içinde kollu un kendisini darbetmeye devam etti ini, gözaltına alınmasından sonra tutuldu u nezarethanede hakarete u radı ını, ba ındaki ve vücudundaki a rılara ra men ancak ısrar üzerine hastaneye götürüldü ünü, yakınları tarafından getirilen yiyeceklerin ve temiz kıyafetlerin kendisine verilmesine engel olundu unu iddia etmektedir.

43. Ba vurucu 1/5/2014 tarihinde konuldu u nezarethaneden 3/5/2014 tarihinde çıkarılarak ifade vermek üzere Savcılı a götürülmü tür. Ba vurucu, aleyhindeki isnatlarla ilgili beyanda bulunmak üzere ça rılmı ise de avukatıyla verdi i ifade sırasında söz konusu iddiaları dile getirmemi ; ikâyet dilekçesi verdi i 17/7/2014 tarihine kadar beklemi tir. Ba vurucu ikâyet dilekçesinde, yakalandıktan sonra polis aracında darba u radı ından, tutuldu u nezarethanede kendisine hakaret edildi inden ve hastaneye ısrar üzerine götürüldü ünden bahsetmi ; di er iddiaları konusunda ise net açıklama yapmamı ; sadece kötü muamele gördü ünü söylemekle yetinmi tir. Ba vurucuya yakınlarının getirdi i temiz kıyafet ve yiyeceklerin verilmesine engel olunması iddiaları ilk kez tanık beyanlarının alındı ı sırada ortaya konmu tur.

44. Ba vurucu yakalanması sırasında kolluk görevlileri tarafından yapılan fiziki saldırıların polis aracında da kendisi bayılıncaya kadar devam etti ini iddia etmektedir. Yakalanmasından sonra konuldu u araç içinde S.S. isimli bir ki inin bulundu u ba vurucunun da kabulüdür. S.S. soru turma a amasında bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından dinlenmi ve ba vurucunun iddiaları konusunda net ekilde açıklamalar yapmı tır (bkz. § 25). Söz konusu tanı ın beyanlarına göre ba vurucuya araç içinde herhangi bir kötü muamelede bulunulmu de ildir. Ba vurucu, yakalanması sırasındaki yaralanmasıyla araç içinde gerçekle ti ini iddia etti i eylemler sonucunda vücudunda ne türden bir yaralanma olu tu u yönünde bir beyanda bulunmamaktadır. Ayrıca götürüldü ü hastanede düzenlenen rapor üzerinden de aradaki farkın ortaya konularak anla ılabilmesi mümkün görünmemektedir.

45. S.S. ifadesinde ayrıca ba vurucuyla birlikte tutuldukları nezarethanede polis memurlarının kendilerine iyi davrandı ını, herhangi bir ekilde hakaret ve tehditte bulunmadıklarını, a rısı oldu unu söyleyince ba vurucunun polislerce hastaneye götürüldü ünü söylemi tir. Olayla ilgili olarak üpheli sıfatıyla ifadesi alınan polis memurları M.A.Ç ve M.K.nın beyanlarından karakoldaki kamera kayıtlarının bir aydan fazla zaman geçti i için silindi i anla ılmaktadır. Dolayısıyla bu görüntülerin önemli bir delil oldu u kabul edilse dahi bunlara ula ılamamasında hiçbir haklı gerekçesi yokken ikâyetini geç dile getiren ba vurucunun bu kusurunun etkili oldu u görülmektedir.

46. Anayasa Mahkemesi, asgari e ik seviyesini a tı ı varsayılan kötü muamele iddialarının makul üphe kalmayacak ekilde kanıtlanması artını aramakta ve ba vurularda öncelikle bu konudaki kanıtlama sorununu ele almaktadır. Burada kötü muameleye maruz kalması nedeniyle ma dur oldu unu ileri süren ki ilerinin -ispat külfetinin devlete geçti i durumlar istisna olmak üzere- kötü muamele yasa ı kapsamına giren a ırlıkta bir muamele görmü olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerekti ini belirtmek gerekir (Beyza Metin, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, § 45).

47. Somut olayda kötü muamele iddiaları, tüm a amalarda tutarlı ve birbiriyle uyumlu ekilde ileri sürülmemi ; ayrıca uygun ve yeterli delil ile desteklenmemi tir. Bununla

birlikte ba vurucunun iddialarını desteklemek için zamanında yetkili makamlara ba vurmadı ı da ortadadır. Ba vurucunun söz konusu ikâyetleri kapsamında soru turma dosyasında iddiaların gerçekli ini ortaya koyan ve Anayasa Mahkemesince inceleme yapılmasını gerektirir nitelikte bir veri bulunmamaktadır. Ba vurucunun somut delillerle desteklenmeyen iddialarının savunulabilir oldu undan söz etmek mümkün de ildir. Bu nedenle söz konusu iddialarla ilgili bir ihlalin olmadı ının açık oldu u sonucuna varılmı tır.

48. Açıklanan nedenlerle ba vurunun bu kısmının di er kabul edilebilirlik ko ulları yönünden incelenmeksizin açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez oldu una karar verilmesi gerekir.

b. Yakalama Sırasında Kolluk Tarafından Gereksiz ve Orantısız Güç Kullanımı Nedeniyle Yaralanmaya ve Araçta Bekletilmeye li kin ddia Yönünden

49. Anayasa Mahkemesi, olayların ba vurucular tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile ba lı olmayıp, olay ve olguların hukuki nitelendirmesini kendisi takdir eder (Tahir Canan, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Ba vurucunun adil yargılanma, ki i hürriyeti ve güveli i haklarının ihlal edildi ine ili kin iddiaları kötü muamele yasa ının etkili soru turma yükümlülü ü kapsamında kaldı ndan adil yargılanma hakkı yönünden ayrıca bir inceleme yapılmamı tır.

50. Ayrıca ba vurucu, gereksiz ve orantısız ekilde güç kullanımına maruz kalarak yaralandı ını ve araçta uzun süre yaralı hâlde bekletildi ini ileri sürmektedir.

51. Ba vuru formunun genelindeki ikâyetin kolluk tarafından gerçekleştirildi i iddia edilen darp eylemleri oldu u ve Anayasa Mahkemesince de erlendirme yapmaya yarar yeterli bir veri bulunmadı ı anla ıldı ndan ba vurucunun polis aracında bekletildi i ikâyetine ili kin olarak bir inceleme yapılmasına gerek görülmemi tır.

52. Açıkça dayanaktan yoksun olmadı ı ve kabul edilemezli ine karar verilmesini gerektirecek ba ka bir neden de bulunmadı ı anla ılan -kolluk tarafından gerçekleştirilen yaralama nedeniyle kötü muamele yasa ının ihlal edildi ine ili kin- iddianın kabul edilebilir oldu una karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

53. Anayasa'nın "Ki inin dokunulmazlı ı, maddi ve manevi varlı ı " kenar ba lıklı 17.maddesinin ilgili kısımları öyledir:

"Herkes, ... maddi ve manevi varlı ını koruma ve geli tirme hakkına sahiptir.

...

Kimseye i kence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle ba da mayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

..."

54. Anayasa'nın 5. maddesi öyledir:

"Devletin temel amaç ve görevleri, ... ki ilerin ve toplumun refah, huzur ve mutlulu unu sa lamak; ki inin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle ba da mayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlı ının geli mesi için gerekli artları hazırlamaya çalı maktır."

55. Anayasa Mahkemesi genel olarak kötü muamele yasa ına ili kin ikâyetlerde -devletin negatif ve pozitif yükümlülükleri dikkate alınarak- maddi ve usule ili kin boyutları ayrı ba lıklarda incelemektedir. Lakin kamu görevlisinin i ledi i iddia edilen bu dosyadaki kötü muamele vakasında maddi ve usul boyutunda yapılacak incelemenin sonuçları birbirleriyle kesi ti inden tüm ihlal iddiaları aynı ba lık altında incelenmi tir. Keza yasa ın maddi boyutunun ihlal edilip edilmedi i etkili bir soru turma yapılıp yapılmadı ına ba lı olarak de i ecektir (benzer yöndeki de erlendirme için bkz. Muhterem Turantaylak, B. No: 2014/15253, 9/5/2018, § 59).

a. Genel lkeler

56. Devletin bireyin maddi ve manevi varlı ını koruma ve geli tirme hakkına saygı gösterme yükümlülü ü, öncelikle kamu otoritelerinin bu hakka müdahale etmemelerini yani anılan maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ekillerde ki ilerin fiziksel ve ruhsal zarar görmelerine neden olmamalarını gerektirir. Bu, devletin bireyin vücut ve ruh bütünlü üne saygı gösterme yükümlülü ünden kaynaklanan negatif ödevidir (Cezmi Demir ve di erleri, B. No: 2013/293, 17/7/2014, § 81).

57. Anayasa'nın 17. maddesinde düzenlenen hak kapsamında ayrıca devletin, -pozitif bir yükümlülük olarak- yetki alanında bulunan tüm bireylerin maddi ve manevi varlı ını koruma hakkını gerek kamusal makamların ve di er bireylerin gerekse ki inin kendisinin eylemlerinden kaynaklanabilecek risklere kar ı koruma yükümlülü ü bulunmaktadır. Devlet bireyin maddi ve manevi varlı ını her türlü tehlikeden, tehditten ve iddetten korumakla yükümlüdür (Serpil Kerimo lu ve di erleri, B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 51).

58. Anılan koruma yükümlülü ü devlete, söz konusu ki ilerin i kence ve eziyete ya da insan haysiyetiyle ba da mayan bir ceza veya muameleye maruz bırakılmalarını engelleyecek tedbirler alma ödevi yüklemektedir. Anılan yükümlülük, i kence ve kötü muamele yasa ının maddi boyutunun bir unsurunu, devletin ki ilerin fiziksel ve ruhsal bütünlüklerini idari ve yasal mevzuat aracılı ıyla koruma hususundaki pozitif yükümlülü ünü olu turmaktadır. Koruma do rultusunda yetkililerin bildikleri ya da bilmeleri gereken bir kötü muamele tehlikesinin gerçekte mesini engellemek için makul tedbirleri almamaları durumunda devletin Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası anlamında sorumlulu u ortaya çıkabilecektir (Cezmi Demir ve di erleri, § 82).

59. Tüm adli kovu turmaların mahkûmiyet veya belirli bir hüküm alma ile sonuçlanmasına yönelik kesin bir zorunluluk bulunmamakla birlikte mahkemeler hiçbir ko ul altında ya amı tehdit eden suçların, fiziksel ve ruhsal bütünlü e yapılan a ır saldırıların cezasız kalmasına, af ya da zamana ımına u ramasına izin vermemelidirler. Adli makamların yetki alanları kapsamındaki ki ilerin ya amları ile fiziksel ve ruhsal bütünlüklerini korumak üzere çıkarılan kanunların koruyucuları olarak sorumlu olanlara yaptırım uygulamakta kararlı olmaları ve suçun a ırlık derecesi ile verilen ceza arasında açık bir orantısızlı a izin vermemeleri gerekir. Aksi hâlde devlet, ki ilerin fiziksel ve ruhsal bütünlüklerini idari ve yasal mevzuat aracılı ıyla koruma hususundaki pozitif yükümlülü ünü yerine getirmemi olacaktır (Cezmi Demir ve di erleri, § 77).

60. Öte yandan bir muamelenin Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için asgari bir a ırlık derecesine ula mı olması gerekmektedir. Bu asgari e ik göreceli olup her olayda asgari e i in a ılıp a ılmadı ı somut olayın özellikleri dikkate alınarak de erlendirilmelidir. Bu ba lamda muamelenin süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ile ma durun cinsiyeti, ya ı ve sa lık durumu gibi faktörler önem ta ımaktadır (Tahir Canan, § 23). De erlendirmeye alınacak bu unsurlara muamelenin amacı ve ardındaki saik de eklenebilir. Ayrıca kötü muamelenin heyecanın ve duyguların yükseldi i durumda meydana gelip gelmedi i de dikkate alınması gereken di er bir faktördür (Cezmi Demir ve di erleri, § 83).

61. Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) tarafından kötü muamele, kişinin üzerindeki etkisi gözetilerek derecelendirilmiş ve farklı kavramlarla ifade edilmiştir. Dolayısıyla Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında geçen ifadeler arasında bir yolumluk farkının bulunduğu görülmektedir. Bir muamelenin işkence olarak nitelendirilip nitelendirilmeyeceğinin belirlenebilmesi için anılan fıkrada geçen eziyet ve insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele kavramları ile işkence arasındaki ayrıma bakmak gerekir. Bu ayrımın Anayasa tarafından, özellikle çok acı ve zalimane acılara neden olan kasti insanlık dışı muamelelerdeki özel duruma işaret etmek ve bir derecelendirme yapmak amacıyla getirildiği ve anılan ifadelerin 5237 sayılı Kanun'da düzenleme altına alınmış olan işkence, eziyet ve hakaret suçlarının unsurlarından daha geniş ve farklı bir anlam taşıdığı anlaşılmaktadır (Cezmi Demir ve diğerleri, § 84).

62. Buna göre anayasal düzenleme bağlamında kişinin maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne en fazla zarar veren muamelelerin işkence olarak belirlenmesi mümkündür (Tahir Canan, § 22). Muamelelerin ağırlığının yanı sıra işkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşırı İyileştirici Muamele veya Cezaya Karşı Birleşik Milletler Sözleşmesi'nin 1. maddesinde işkence teriminin özellikle bilgi almak, cezalandırmak veya yıldırım amaçlarıyla ya da ayrımcı bir nedenle kasten acı veya ızdırap vermeyi kapsadığı belirtilerek kasıt unsuruna da yer verilmiştir (Cezmi Demir ve diğerleri, § 85).

63. İşkence seviyesine varmayan fakat yine de önceden tasarlanmış, uzun bir dönem içinde saatlerce uygulanmış ve fiziki yaralanmaya veya yolum maddi veya manevi ızdıraba sebep olan insanlık dışı muameleler eziyet olarak tanımlanabilir (Tahir Canan, § 22). Bu hâllerde meydana gelen acı, meruh bir muamele ya da cezada kaçınılmaz bir unsur olarak bulunan acının ötesine geçmelidir. İşkenceden farklı olarak eziyette, ızdırap verme kastının belli bir amaç doğrultusunda yapılması tartışılmaz. Fiziksel saldırı, darp, psikolojik sorgu teknikleri, kötü şartlarda tutma, kişiye kötü muamele göreceği bir yere sınır dışı ya da iade etme, devletin gözetimi altında kişinin kaybolması, kişinin evinin yok edilmesi, ölüm cezasının infazının uzunca bir süre beklenmesinin doğurduğu korku ve sıkıntı, çocuk istismarı gibi muameleler Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası bağlamında eziyet olarak nitelendirilebilir (Cezmi Demir ve diğerleri, § 88).

64. Madduruları küçük düşürebilecek ve utandırabilecek şekilde kendilerinde korku, küçültülme, elem ve aşağılanma duygusu uyandıran veya madduru kendi iradesine ve vicdanına aykırı bir şekilde hareket etmeye sürükleyen, aşağılayıcı nitelikteki daha hafif muamelelerin ise insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele veya ceza olarak tanımlanması mümkündür (Tahir Canan, § 22). Burada eziyetten farklı olarak kişinin üzerinde uygulanan muamele, fiziksel ya da ruhsal acıdan öte küçük düşürücü veya alçaltıcı bir etki oluşturmaktadır (Cezmi Demir ve diğerleri, § 89).

65. Anayasa'nın 17. maddesi, bir yakalamayı gerçekleştirmek için güç kullanımını yasaklamamaktadır. Kişinin hareket özgürlüğünü kısıtlamak için uygulanan fiziksel iddet şeklinde tanımlanabilecek güç kullanımını ortaya çıkan tehlike bakımından kaçınılmaz ve gerekli olandan fazla olmamak kaydıyla kullanılabilir (Ali Rıza Özer ve diğerleri (GK), B. No: 2013/3924, 6/1/2015, § 81; Ali Ulvi Altunelli, B. No: 2014/11172, 12/6/2018, § 76).

66. Bireylerin kamu görevlilerinin eylemleri neticesinde kötü muameleyle maruz kaldığının tespiti hâlinde yaralanmaya sebebiyet vermiş olan gücün kullanım zamanının tespit edilmesi gerekmektedir. Kişinin kontrol altına alınması tamamlandıktan sonra uygulandıktan tespit edilen kuvvet kullanımı için kişinin devletin kontrolü altında bulunduğu sırada uyarı ileri sürdüğü kötü muamele iddialarına ilişkin ilkeler uygulanabilecektir. Kuvvet kullanımının kişinin tamamen kontrol altına girmesinden önce, bir başka ifadeyle kişinin kontrol altına alınmaya çalışılması sırasında uygulandıktan tespit edilmesi hâlinde ise yapılması gereken, kullanılan gücün orantılı olup olmadığının değerlendirilmesidir (Zeki Bingöl, B. No: 2013/6576, 18/11/2015, § 88).

67. Sadece sınırları belli bazı durumlarda güvenlik güçleri tarafından fiziksel güce başvurulmasının kötü muamele olmadığını kabul edilebilmektedir. Bu kapsamda yakalamayı gerektiren durumlarda ve üphelilerin kendi tutumundan dolayı fiziksel güce başvurmaları mümkündür. Ancak bu durumda dahi bu tür bir güce sadece kaçınılmaz hâllerde ve orantılı olmak koşuluyla başvurulabilir (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. Ali Rıza Özer ve diğerleri, § 82).

68. Gücüne göre mukayese edildiğinde gösteri sırasında yapılan şiddeti bertaraf etmekte kullanılan müdahale araçları ve bunların bireyler üzerinde oluşturduğu etki, olması gereken sınırdan büyük bir sapma gösterdiği takdirde makul seviye alınması olacaktır (Ali Ulvi Altunelli, § 107)

69. Devletin kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı kapsamında sahip olduğu pozitif yükümlülüğün usule ilişkin bir boyutu da bulunmaktadır. Anayasa'nın 17. maddesi "Devletin temel amaç ve görevleri" kenar başlıklı 5. maddesindeki genel yükümlülükle birlikte yorumlandığında usul yükümlülüğü çerçevesinde devlet, her türlü fiziksel ve ruhsal saldırı olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sağlayabilecek etkili, resmî bir soruşturma yürütmek durumundadır (Cezmi Demir ve diğerleri, § 110).

70. Yürütülen ceza soruşturmalarının amacı, kişinin maddi ve manevi varlığını koruyan mevzuat hükümlerinin etkili bir şekilde uygulanmasını ve sorumluların hesap vermelerini sağlamaktır. Bu, bir sonuç yükümlülüğü değil uygun araçların kullanılması yükümlülüğüdür. Diğer taraftan burada yer verilen değerlendirmeler hiçbir şekilde Anayasa'nın 17. maddesinin başvuruculara üçüncü tarafları adli bir suç nedeniyle yargılatma, cezalandırma hakkı ya da tüm yargılamaları mahkûmiyetle ya da belirli bir ceza kararıyla sonuçlandırma ödevi yüklediği anlamına gelmemektedir (Cezmi Demir ve diğerleri, § 113).

71. Bireysel başvurulara ilişkin ikâyetlerin incelenmesinde Anayasa Mahkemesinin sahip olduğu rol ikincil nitelikte olup icra edilen bir soruşturmadaki delilleri değerlendirmek kural olarak yargı mercilerinin işi olduğundan Anayasa Mahkemesinin görevi, bu mercilerin maddi olaylara ilişkin yaptıkları değerlendirmenin yerine kendi değerlendirmesini koymak değildir. Kötü muamele iddialarıyla ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin yetkisi, Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerden Sözleşme ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamında bulunanlarla sınırlıdır. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin cezai sorumluluk bakımında suça ya da masumiyete ilişkin bir bulguya ulaşma görevi bulunmamaktadır. Diğer taraftan yargı mercilerinin bulguları Anayasa Mahkemesini bağlamamasına rağmen normal şartlar altında bu mercilerin maddi olaylara ilişkin yaptıkları tespitlerden ayrılmak için de kuvvetli nedenlerin bulunması gerekir (Cezmi Demir ve diğerleri, § 96).

72. Etkili soruşturma yükümlülüğünün yerine getirilmemesinin kabulü için;

- Yetkili makamların olaydan haberdar olur olmaz resen harekete geçerek olayı aydınlayabilecek ve sorumluların belirlenmesini sağlayabilecek bütün delilleri tespit etmeleri (Cezmi Demir ve diğerleri, § 114),

- Soruşturmanın kamu denetimine açık olması ve makamların menfaatlerini korumak için soruşturmaya gerekli olduğu ölçüde etkili katılımlarının sağlanması (Cezmi Demir ve diğerleri, § 115),

- Soruşturmadan sorumlu ve incelemeleri yapan kişilerin olaylara karışan kişilerden bağımsız olması (Cezmi Demir ve diğerleri, § 117),

- Soruşturmanın makul özen ve süratle yürütülmesi (Cezmi Demir ve diğerleri, § 114),

- Soru turma sonucunda alınan kararın soru turmada elde edilen tüm bulguların kapsamlı, nesnel ve tarafsız bir analizine dayalı olması gerekir (Cemil Danı man, B. No: 2013/6319, 16/7/2014, § 99) gerekmektedir.

b. İkelerin Olaya Uygulanması

73. Ba vurucu, seyahat etti i otobüsten indikten hemen sonra içinde kaldı ı toplumsal bir olaya müdahale eden polislerin aniden fiziki saldırılarına maruz kaldı ını belirtmektedir. Olay ve olgular kısmında zikredilen adli muayene raporlarındaki yaralanma bulguları ba vurucunun darp iddialarını destekleyen mahiyette oldu u görülmektedir. Keza kötü muamelenin fiziki bulguları bakımından doktor raporları anahtar role sahiptir. Bu a amadan sonra adli mercilere dü en görev, ba vurucudaki yaranın nedeni hakkında makul bir açıklama getirmektir.

74. Ba vurucu olaylar nedeniyle tıkanan yolda kalması nedeniyle göstericilerin arasında oldu unu belirtmi ise de 2911 sayılı Kanunu'na muhalefet etme suçu isnadıyla hakkında soru turma yürütülmü tür. Soru turma sonucunda, savunmasının aksine suç konusu eylemleri i leyen gösterici grup içinde oldu u yönünde delil bulunmadı ından ba vurucu hakkında kovu turmaya yer olmadı ı kararı verilmi tir (bkz. § 20). Bu durumda ba vurucunun gösterici grup içinden kollu a birtakım cisimler atan ki ilerden oldu unu kabul ederek bir de erlendirme yapmak mümkün görünmemektedir.

75. Toplantı ve gösteri yürüyü lerinde polisin müdahalesi esnasında ortaya çıkan panik ve karma ada gösteriye katılan ancak müdahale edilmesi gerekmeyen ki iler de müdahaleden etkilenmesi mümkündür. Bu durumda polisten kontrollü hareket etmesi ve müdahaleyi gerektiren durumu yaratan ki iler dı ındakilerin müdahaleden etkilenmemeleri için gerekli tedbirleri alması beklenir. Ancak müdahalenin olu turdu u karma a ve panik ortamında bu tedbirlerin polis tarafından mutlak olarak uygulanmasının zorlu u da kabul edilmelidir (Ali Rıza Özer ve di erleri, § 94). Somut olayda ba vurucu; Savcılık ifadesinde otobüsten indikten sonra arbedenin ortasında kaldı ını, çıkı yolu ararken polislerin aniden tekme ve tokatla kendisini darbetti ini söylemi tir (bkz. § 27). Ba vurucunun -iddiasının aksine- gösteriye katıldı ı kabul edilerek hakkında bir yakalama i lemi yapıldı ı durumda dahi güç kullanımının gerekli oldu unun ortaya konması gerekir. Kuvvet kullanımının ki inin tamamen kontrol altına girmesinden önce, bir ba ka ifade ile ki inin kontrol altına alınmaya çalı lması sırasında uygulandı ının tespit edilmesi hâlinde kullanılan gücün gerekli ve orantılı olup olmadı ı de erlendirilmedir (Adil Güzel ve Mühsin Güzel, B. No: 2014/11172, 12/6/2018, § 90).

76. Savcılık tarafından üpheli sıfatıyla ifadesi alınan ve yakalama i lemini yapan B. B. ve B.M. isimli polisler beyanlarında ba vurucunun gösterici grup içindeki ta atan ki ilerden biri oldu unu, yakalama sırasında kendilerine direndi ini, bu nedenle yakalama esnasında orantılı güç kullandıklarını söylemi lerdir. Ayrıca ba vurucunun olaylar sırasında aracı zarar gören bir ki iyle kavga etti ini ve kavga sırasında yaralandı ını iddia etmi lerdir (bkz. §§ 23, 24). Savcılı ın 26/4/2015 tarihli kovu turmaya yer olmadı ına ili kin kararında ba vurucuda meydana gelen yaralanmanın polis müdahalesiyle olu tu unun kabul edilmesi kar ısında dinlenen polislerin iddialarında dile getirdikleri gibi üçüncü bir ki i tarafından yaralanmanın gerçekleşti rildi ini söylemek mümkün de ildir. Dolayısıyla güç kullanımının kaçınılmaz hâle geldi ini ve kullanılan gücün orantılı oldu unu kanıtlamak kamu makamlarına aittir. u hâlde de erlendirme yapılması gereken ilk husus, hakkında adli i lem yapılmak üzere yakalanmak istenen ba vurucuya fiziksel bir müdahalenin yani güç kullanımının gereklili idir.

77. Yukarıda belirtildi i gibi (bkz § 74) ba vurucunun kollu a ta atan grup içinde yer aldı ını kabul etmek mümkün de ilken ba vurucunun ancak yakalama i lemine direnç göstermesi hâlinde polisin güç kullanma gereklili i ortaya çıkabilecektir. Yakalamayı gerçekle tiren polisler ba vurucunun yakalama esnasında direndi ini beyan etmi lerse de bu iddia tanık beyanları, görüntü kayıtları veya ba kaca bir delille netle tirilmemi tir.

Bununla birlikte ba vurucunun yakalama sırasında direnç gösterdi i ve bu nedenle direnci kırmak amacıyla polislerin zor kullandı ı yani müdahalenin gerekli oldu u durumda dahi kullanılan gücün orantılı olması gerekir.

78. Hangi direnç seviyesinde, ne tür bir kuvvet uygulanaca ının kılavuzu olan 2559 sayılı Kanun'un 16. maddesinde yer verilen kademeli olarak artan zor kullanma araçları, ölçülülük incelemesindeki en önemli kıstaslardandır (Ali Ulvi Altunelli, § 110). Zor kullanma, müdahale sırasında kar ıla ılan direnci ortadan kaldıracak oranda ve a amalı biçimde artan bedensel kuvvet, maddi güç, de i ik araçlar ile kanuni artlar gerçekleştirilmedi inde silah kullanmayı içerir. Ba vurucunun gözünün alt kısmında yaralanma meydana geldi i ve yaranın 1 cm kesi ve 4 cm abrazyon ekinde oldu u görülmektedir (bkz. § 13). Dinlenen polisler ba vurucunun kendilerine direndi ini söylemi lerse de direnmenin ne ekilde gerçekleşti i, kendilerinin de bu dirence ne ekilde kar ılıklı verdi i konusunda açık bir beyanda bulunmamı lardır. Bu husus kovu turmasızlık kararında da açıklanmamı , direnci kırarak ölçüde güç kullanıldı ının söylenmesiyle yetinilmemi tir. Meydana gelen yaranın vücut bölgesindeki yeri ve diki atılmasını gerektirecek nitelikte olması nedeniyle direnci ortadan kaldırmayı amaçlayan ne tür bir müdahaleyle böyle bir sonucun ortaya çıktığı nın izaha muhtaç oldu u ortadayken bu konuyla ilgili olarak Savcılık kararında bir açıklama yer almamaktadır.

79. Ba vurucunun aleyhine yürütülen soru turmada bir alı veri merkezine ait güvenlik kameraları izlenerek ba vurucunun gösterici grup içerisinde bulunup bulunmadı ı ara tırılmı ise de yakalama anına ili kin görüntü olup olmadı ı konusunda bir tespit bulunmamaktadır. Ba vurucunun ikâyetçi oldu u soru turmada da görüntüler incelenerek bu yönde bir delil etme çabasına girilmemi tir. Dolayısıyla soru turmanın etkisiz yapılması nedeniyle yaralanmanın ne ekilde gerçekleşti i belirlili e kavu turulmamı ise de kamu makamları tarafından fiziksel bir saldırıda bulunmadı ı kabul edilen ba vurucunun kamu görevlileri tarafından yaralandı ı ve yaranın vücuttaki nahiyesi itibarıyla müdahalenin gerekli oldu u varsayılsa dahi orantısız oldu u anla ılmaktadır.

80. Somut olayın gerçekleşme ko ulları, ba vurucunun yaralanmasının niteli i, özellikle bu yaralanma nedeniyle ba vurucunun gözünün altına diki atılması ve bu durumun ba vurucu üzerindeki muhtemel fiziksel etkileri birlikte dikkate alındı ında kolluk görevlileri tarafından gerçekleştirilen muamelenin belli bir a ırlık derecesine sahip oldu u ve olayda Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının gerektirdi i asgari a ırlık e i inin a ıldı ı sonucuna varılmı tır (bkz. § 58).

81. Bu tespitten sonra kolluk görevlileri tarafından gerçekleştirilen eylemin hangi boyuta ula tı ı de erlendirilmelidir (bkz. §§ 60-63). Bu kapsamda somut olay bir bütün olarak de erlendirildi inde eylemin insan haysiyetiyle ba da mayan muamele olarak nitelendirilmesi mümkündür.

82. Açıklanan gerekçelerle ba vurucunun kolluk tarafından yakalanması sırasında meydana gelen yaralanma nedeniyle Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan kötü muamele yasa ının maddi -negatif yükümlülük- boyutunun ihlal edildi ine karar verilmesi gerekir.

83. Bu tespitten sonra insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının usul boyutuna ili kin bir de erlendirme de yapılmalıdır.

84. Ba vurucunun ikâyetine ili kin yürütülen soru turmanın ba vurucu vekilinin yazılı bir dilekçeyle Savcılı a ikâyette bulunmasıyla birlikte ba ladı ı görülmektedir. Hâlbuki ba vurucunun gözaltına alınması sonrası götürüldü ü hastanede, hakkında düzenlenen adli muayene raporunda darbedildi i bilgisi bulundu u gibi (bkz. § 18) ba vurucu vekilinin 3/5/2014 tarihinde ba vurucu aleyhinde yürütülen soru turmada da sorumlu polislerden ikâyetçi oldu u anla ılmaktadır (bkz. § 19). Dolayısıyla ba vurucunun kolluk

tarafından yaralandı ından ikâyet dilekçesi verilmesinden önce haberdar olan kamu makamlarının hareketsiz kaldı ı ve sonuç itibarıyla yürütülen soru turmada resen ba latılma ilkesine uygun davranıldı ı söylenemeyecektir.

85. Soru turmanın etkilili ini sa layan en alt seviyedeki inceleme, her soru turmanın kendine özgü ko ullarına göre de i ir. Bu ko ullar, ilgili bütün olay ve olgular temelinde ve soru turmanın pratik gerçekleri dikkate alınarak de erlendirilir. Bu nedenle soru turmanın etkilili i bakımından her olayda geçerli olmak üzere bir asgari soru turma i lemler listesi veya benzeri bir asgari ölçüt belirlemek mümkün de ildir (Fahriye Erkek ve di erleri, B. No: 2013/4668, 16/9/2015, § 68). Buna ba lı olarak soru turmaya özgü de eri bulunan ilke ve araçların olayın aydınlatılmasını temin edecek ekilde yargısal mercilerce i levselle tirilip i levselle tirilmedi i ortaya konmalıdır (Tuna Ayçiçek, B. No: 2014/6526, 24/01/2018, § 83).

86. Soru turma tekeli elinde bulunduran adli mercilerin kötü muamele yasa ının mahiyetiyle ba da an ve beklentileri kar ılayabilecek ölçüde delil toplaması icap etmektedir. Yargılamanın sonucuna uzanan geçi noktalarını do rudan etkileyen delillerin toplanmasında gösterilen hassasiyet, aslında zihinsel bir ürün olan yorum farklılıklarının ve belirsizliklerin azaltılmasını sa lama bakımından da önemlidir (Muhterem Turantaylak, § 79).

87. Somut olayda ba vurucu vekilinin ikâyet dilekçesi sunmasından sonra olayın faili olabilecek kamu görevlilerinin tespit edilerek bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından üpheli sıfatıyla ifadelerinin alındı ı görülmektedir (bkz. §§ 23, 24). Ayrıca yine ba vurucunun beyanları Cumhuriyet savcısı tarafından mü teki sıfatıyla alınmı tır. Bunun dı ında ba vurucunun talep etti i tanıklar dinlenip ba vurucunun yaralanmasına ili kin olarak ATK'dan rapor düzenlettirildi ve aleyhinde yürütülen soru turmanın bir örne i incelenmek üzere dosya arasına alınmı tır (bkz. §§ 22, 23 ve 26). Bunlarla birlikte kamusal alanda gerçekle ti i anla ılan olaya ili kin görüntü olup olmadığı yönünde bir ara tırma yapılmamı tır. Ba vurucu aleyhinde yürütülen soru turmanın bir örne i dosya arasına konulmu ise de buradaki bir alı veri merkezine ait görüntü kayıtlarının ba vurucu ile kolluk güçleri arasındaki ya ananları yansıtıp yansıtmadı ı yapılan çözümlenmeden anla ılamamı tır. Zaten kovu turmasızlık kararında bu kayıtlardan bahsedilmemektedir. Dolayısıyla olayın gerçekle ti i yerin çevresinde bulunan ba kaca bina veya i yerinde kayıt yapan kamera bulunup bulunmadı ı veya olaylara müdahale eden TOMA'ya ait kamera kayıtları olup olmadığı ara tırılmamı ve istenmemi tir. Ayrıca olayın görgü tanı ı olabilecek ki iler tespit edilip dinlenmemi tir. Bu eksiklikler Savcılı ın gerçe i ciddiyetle ö renme çabası içinde oldu u konusunda ku ku uyandırmaktadır.

88. Di er taraftan yukarıda Genel lkeler bölümünde ifade edildi i üzere soru turmanın etkilili i adına aranan bir di er husus da kötü muamele yasa ına ili kin soru turmaların makul bir süratle yürütülmesidir (bkz. § 72). Ba vurucu soru turmanın makul sürede tamamlanmadı ını ileri sürmü tür. Bu incelemede önemli olan husus, ba vurucunun soru turmanın süratle ve özenle sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteli i dikkate alındı ında ba lı ba ına, özelde ba vurucunun ve genel olarak da toplumdaki di er bireylerin hukukun üstünlü üne olan ba lılı ını sürdürmesi ve hukuka aykırı eylemlere müsamaha gösterildi i ya da kayıtsız kalındı ı görünümü verilmesinin engellenmesi açısından soru turmada yeterli sürat ve özenin gösterilip gösterilmedi inin ortaya konulmasıdır (Fahriye Erkek ve di erleri, § 91).

89. Soru turmanın ve akabinde yürütülmü ise kovu turmanın makul bir özen ve süratle yapılıp yapılmadı ına ili kin tespit; ba vuruya konu olayın kendi ko ullarına, soru turmadaki üpheli veya sanık sayısına, suçlamaların niteli ine, olayın karma ıklık derecesine ve soru turmanın ilerlemesine engel olan unsurlar ya da güçlüklerin bulunup bulunmadı ına göre farklılık gösterebilecektir (Fahriye Erkek ve di erleri, § 91).

90. Somut olayda derhâl ve resen soru turma ba latılma ilkesine riayet edilmemi ise de

ba vuru konusu olayın 1/5/2014 tarihinde meydana geldi i ve kovu turmasızlık kararına yapılan itirazın 4/6/2015 tarihinde reddedilerek kesinle ti i dikkate alındı nda olayın üzerinden yakla ık 1 yıl 1 ay geçtikten sonra soru turmanın tamamlandı ı anla ıldı ndan ba vuruya konu olayın kendi ko ullarına ve karma ıklık derecesine göre makul bir süratle yürütüldü ü görülebilmektedir.

91. Sonuç itibarıyla belirtilenler ı ı nda ba vurucunun yakalanması sırasında kamu görevlileri tarafından yaralanmasıyla ilgili ileri sürdü ü iddialar kapsamında makul süratle sonuçlandırılmı ise de etkili bir soru turma yapıldı ndan söz etmek mümkün de ildir.

92. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının usul boyutu bakımından ihlal edildi i sonucuna varılmı tır.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

93. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kurulu u ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları öyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, ba vurucunun hakkının ihlal edildi ine ya da edilmedi ine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmı sa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde ba vurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladı ı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak eilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

94. Anayasa Mahkemesinin Mehmet Do an ((GK), B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında ihlal sonucuna varıldı nda ihlalin nasıl ortadan kaldırılaca ının belirlenmesi hususunda genel ilkeler belirlenmi tir.

95. Ba vurucu, yargılamanın yenilenmesi talebinde bulunmu tur.

96. Ba vuruda, kollu un orantısız müdahalesi sonucu gerçekleşen yaralama soru turmasıyla ilgili olarak olayın aydınlanmasını sa layacak yeterli delil toplanmadan karar verildi i kanaatine varıldı ndan Anayasa'nın 17. maddesinde düzenlenen insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının maddi -negatif yükümlülük- ve etkili soru turma usul boyutunun ihlal edildi i sonucuna varılmı tır.

97. nsan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının maddi -negatif yükümlülük- ve etkili soru turma usul boyutunun ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulundu undan kararın bir örne inin yeniden yargılama (soru turma) yapılmak üzere stanbul Cumhuriyet Ba savcılı ına gönderilmesine karar verilmesi gerekir. Buna göre yapılacak yeniden soru turma ise 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda Cumhuriyet Ba savcılı ınca yapılması gereken i , öncelikle ihlale yol açan kovu turmaya yer olmadı ına dair kararın ortadan kaldırılması ve nihayet ihlal sonucuna uygun eilde belirtilen deliller toplanıp incelemeler yapıldıktan sonra yeniden karar vermekten ibarettir.

98. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 226,90 TL harç ve 2.475 TL vekâlet ücretinden olu an toplam 2.701,90 TL yargılama giderinin ba vurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Yakalama i lemi sırasında kolluk güçleri tarafından gerçekleştirilen yaralama nedeniyle insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının ihlal edildi ine ili kin iddianın KABUL ED LEB L R OLDU UNA,

2. İeri sürülen di er iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle KABUL ED LEMEZ OLDU UNA,

B. Yakalama i lemi sırasında kolluk güçleri tarafından gerçekleştirilen yaralama nedeniyle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının maddi -negatif yükümlülük- ve usul boyutunun HLAL ED LD NE,

C. Kararın bir örne inin insan haysiyetiyle ba da mayan muamele yasa ının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama (soru turma) yapılmak üzere stanbul Cumhuriyet Ba savcılı ına (Verilen karar 2014/100098 numaralı soru turma dosyasıyla ilgilidir.) GÖNDER LMES NE,

D. 226,90 TL harç ve 2.475 TL vekâlet ücretinden olu an toplam 2.701,90 TL yargılama giderinin BA VURUCUYA ÖDENMES NE,

E. Ödemelerin, kararın tebli ini takiben ba vurucunun Hazine ve Maliye Bakanlı ına ba vuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdi i tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FA Z UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örne inin Adalet Bakanlı ına GÖNDER LMES NE 23/10/2019 tarihinde OYB RL YLE karar verildi.